

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра української, іноземних мов та перекладу

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«ЛАТИНСЬКА МОВА»

на 2023/2024 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	1 курс, 2 семестр
Освітня програма/спеціалізація	035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
Спеціальність	035 Філологія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Ступінь вищої освіти	бакалавр

ПІБ НПП, який викладає навчальну дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Бобух Надія Миколаївна,
д. філол. н., професор,
завідувач кафедри української, іноземних мов та перекладу

Контактний телефон	+38-050-616-48-27
Електронна адреса	bobukh2017@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	он-лайн: електронною поштою за розкладом http://www.im.puet.edu.ua/ вкладка Студентів
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Оволодіння основами фонетичної, лексичної, морфологічної й синтаксичної систем латинської мови; формування практичних умінь та навичок перекладу латинських текстів і використання латиномовної термінології в галузі гуманітарних наук; ознайомлення з крилатими висловами латинської мови.
Тривалість	3 кредити ЄКТС / 90 годин (практичні заняття – 36 год., самостійна робота – 54 год.).
Форми та методи навчання	Практичні заняття в аудиторії, самостійна робота поза розкладом. Пояснювально-ілюстративний метод; проблемний метод; метод інтерактивного навчання; метод контролю.
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи; поточна модульна робота. Підсумковий контроль: залік.
Базові знання	
Мова викладання	Українська.

**Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна,
програмні результати навчання**

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти студент
<ul style="list-style-type: none"> Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати (ПР 2). Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють (ПР 12). Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання (ПР 17). 	<ul style="list-style-type: none"> Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями (ЗК 5). Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 6). Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 10). Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 11). Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється) (СК 3). Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань (СК 8).

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи в розрізі тем
Модуль 1		
Тема 1.1. Історія розвитку латинської мови	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Навести чоловічі й жіночі імена, які ввійшли в українську мову з латині. Пояснити їхні значення. Вибрати зі словника іншомовних слів 10 мовознавчих термінів латинського походження.
Тема 1.2. Фонетика латинської мови	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Розташувати слова в алфавітному порядку: lingua, ego, urbs, tabula, arma, corpus, nomen, thema, amor, populus, amīca, vita, sensus, barba, gracilis, curator, Kalendae, examen, zona, circus, elephantus, familia.
Тема 1.3. Іменник. Граматичні категорії. Особливості відмінювання	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Провідміняти іменники: lingua, ae <i>f</i> – мова; stella, ae <i>f</i> – зірка; populus, <i>i m</i> – народ; ager, agri <i>m</i> – поле; verbum, <i>i n</i> – слово, вислів, дієслово.
Тема 1.4. Прикметник. Прийменник	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Перекласти словосполучення українською мовою: ante bellum, contra spem, per aspera ad astra, ex libris, pro patria, ab ovo, sine ira, in oppido, in oppidum, sub montem, post factum.
Тема 1.5. Дієслово. Граматичні категорії дієслова	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Утворити наказовий спосіб теперішнього часу однини і множини у стверджувальній та заперечній формі від дієслів: laudāre – хвалити, docēre – навчати, scribēre – писати, carēre – брати, audire – слухати.
Тема 1.6. Теперішній час дійсного способу активного і пасивного станів	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Провідміняти в Praesens indicatīvi actīvi та в Praesens indicatīvi passīvi дієслова: ornāre – прикрашати, carēre – брати, audire – слухати.
Тема 1.7. Минулий і майбутній часи недоконаного виду дійсного способу активного та пасивного станів	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Перекласти словоформи дієслова esse: eīmus – estis – erant – sunt – ero – erāmus – es – erunt – erātis – est – sumus – eram – sum – eris – eras – erit – eritis – erat.

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи в розрізі тем
Тема 1.8. Іменники III відміни. Особливості відмінювання	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи; поточна модульна робота.	Провідміняти іменники: labor, ōris m – праця; vectigal, alis n – податок; pons, pontis m – міст.
Модуль 2		
Тема 2.1. Прикметники III відміни. Діеприкметники	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Провідміняти в одиниці та множині прикметники: acer, acris, acre – гострий; brevis, -e – короткий; felix, felīcis – щасливий.
Тема 2.2. Іменники IV і V відмін. Прислівник	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Перекласти українською мовою: Canes sunt custōdes domuum. Da mihi manum tuam! Agrum non colis, fructus non accipies. Arma taurōrum cornua sunt. Cervi cornua etiam habent et cornibus certant. Iustitia est fundamentum rei publicae.
Тема 2.3. Ступені порівняння прикметників і прислівників	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Перекласти латинською мовою: Досвід – найкращий вчитель. Цицерон був найзнаменитішим оратором. Зимомою ночі довші, ніж дні. Немає тварини вірнішої, ніж собака. Немає нічого дорожчого за вільну батьківщину.
Тема 2.4. Займенник. Відмінювання займенників	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Перекласти займенники, визначити відмінок і число: me, mei, neminem, sibi, nobis, nulli, nullius, tibi, nos.
Тема 2.5. Числівник. Утворення й відмінювання	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Перекласти латинською мовою: Двоє друзів. Маю двох друзів. Три троянди. Три слова. Двісті міст. Маю сто книг. Десять птахів. Три тисячі воїнів. З трьома тисячами воїнів.
Тема 2.6. Система часів перфекта активного стану	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Перекласти дієслова, визначити час, спосіб, стан, особу, число: fuērit, potueram, duxerimus, feceratis, rogaveras, potui, egerunt, servaverat, audivērint, mittentur, vici, putaveramus, vidērātis.
Тема 2.7. Система часів перфекта пасивного стану	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Провідміняти дієслово moneo, monui, monitum, monere – попереджати, нагадувати, вказувати в Perfectum indicativi passivi, Plusquamperfectum indicativi passivi, Futurum II indicativi passiv.
Тема 2.8. Синтаксис. Структура простого речення	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи; поточна модульна робота.	Перекласти речення: Magister fabulam narrat. Ager ab agricolis colitur. Oppidum muris munitur. Statua a puellis ornatur. Concordia victoriam gignit. Magistra puellis laudat. Via stellis monstratur. Puer librum legit.

Інформаційні джерела

Основні

1. Конспект лекцій з дисципліни «Латинська мова» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності 035 «Філологія»; укл. Н. М. Валуєва. Кам'янське : ДДТУ, 2021.
2. Латинська мова : навч. посіб. з дисципліни для студентів спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська (бакалаврський рівень); укл. Г. М. Проніна, О. В. Абрамова. Дніпро: ІПБТ УДУНТ, 2022.
3. Макар І. С., Любімова О. В. Латинська мова для студентів факультету іноземних мов = Latin language for students of Foreign languages department : навч.-метод. посіб. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2019.

4. Петришин М. Й., Загайська Г. М. Repetitorium Latinum. Pars secunda : збірник тестів. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021.
5. Сторчова Т. В., Гуменюк Ж. Г. Латинська мова : підруч. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2015.
6. Ухаль М.М. Латинська мова : підруч. Ужгород : Вид-во УжНУ «Говерла», 2017.
7. Шинкарук В. Д. Латинська мова : підручник для студентів гуманітарних спеціальностей. Київ : Міленіум. 2020.
8. Ярцева Л. І. Латинська мова : навч. посіб. для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Філологія» освітньо-професійних програм «Мова і література (англійська)», «Мова і література (німецька)», «Мова і література (французька)», «Мова і література (іспанська)», «Переклад (англійський)», «Переклад (французький)», «Переклад (німецький)». Запоріжжя : ЗНУ, 2020.

Додаткові

1. Бучко Г. Є., Галаса О. І. Латинська мова : посіб. для студентів гуманітарних спеціальностей. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2011.
2. Зібрання крилатих висловів : практикум для самостійної роботи з дисципліни «Латинська мова» для студентів спеціальностей: 211 Ветеринарна медицина; 035 Філологія; 081 Право; упоряд. О. П. Цвид-Гром. Біла Церква : БНАУ, 2019.
3. Методичні рекомендації з вивчення дисципліни «Латинська мова», ступінь бакалавр / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. іноземної філології та перекладу; А. С. Бугрій. Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2018.
4. Навольська Г. І. Латинська мова : навч. посіб. для студентів зі спеціальності 033 «Філософія». Тернопіль, 2020.
5. Скорина Л. П., Скорина О. А. Латинсько-український, українсько-латинський словник. Київ : Обереги, 2004.
6. Шведов С. А. Латинська мова : підруч. для студ. гуманіт. ф-тів ун-тів. 2-ге вид., випр. та допов. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2013.
7. Via Latina (посібник з латинської мови для студентів гуманітарних факультетів та учнів гімназій); укл.: О. Ю. Дяків, М. Й. Петришин. Івано-Франківськ, 2003.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Дистанційний курс «Латинська мова», який розміщено в програмній оболонці Moodle на платформі Центру дистанційного навчання ПУЕТ.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти. Роботи, здані з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається з дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

[Положення про організацію освітнього процесу](#)

[Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти](#)

[Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості](#)

[Положення про повторне навчання](#)

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватися в режимі онлайн.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувач повинен дотримуватися принципів академічної доброчесності, зокрема недопущення академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, списування під час поточного та підсумкового контролю. Списування під час контрольних робіт і поточних тестів заборонені (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн-тестування та підготовки практичних завдань у процесі заняття. У ПУЕТ діють:

[Кодекс честі студента](#)

[Положення про академічну доброчесність](#)

[Положення про запобігання випадків академічного плагіату](#)

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

[Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти](#)

[Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти](#)

[Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти; інфографіка](#) (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта)

Політика вирішення конфліктних ситуацій:

[Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій](#)

[Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену](#)
уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції

Політика підтримки учасників освітнього процесу:[Психологічна служба](#)[Студентський омбудсмен \(Уповноважений з прав студентів\) ПУЕТ](#)[Уповноважений з прав корупції](#)**Безпека освітнього середовища:** [Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності»](#)**Оцінювання**

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1.1-1.1.8): виконання навчальних завдань (18 балів), обговорення матеріалу занять (14 балів), виконання завдань самостійної роботи (12 балів), поточна модульна робота (6 балів).	50
Модуль 2 (теми 2.1-2.8): виконання навчальних завдань (18 балів), обговорення матеріалу занять (14 балів), виконання завдань самостійної роботи (12 балів), поточна модульна робота (6 балів).	50
Підсумковий контроль – залік	
Разом	100

Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	Вид роботи	Бали
Науково-дослідна	Участь у студентській олімпіаді, гуртку тощо	10

За додаткові види навчальних робіт студент може отримати не більше 10 балів. Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів.

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни